

Svanemerking av
Dagligvarebutikker

Versjon 3.6
14. juni 2016 – 30. juni 2025

Innhold

Hva er en Svanemerket dagligvarebutikk?	3
Hvorfor velge Svanemerking?	3
Hva kan Svanemerkes?	3
Hvordan søker man?	4
Hva kreves for å bli Svanemerket?	6
1 Generelt	8
2 Opprettholdelse av lisensen	9
3 Sortiment	10
4 Energi	17
5 Avfall	19
6 Butikkens bruk av varer og tjenester	22
7 Overordnet	23
Regler for Svanemerking av tjenester	24
Kriterienes versjonshistorikk	24
Nye kriterier	25
Definisjoner og forklaringer	26
Bilag 1	Liste over varer som regnes som forbruksartikler
Bilag 2	Nordisk Miljømerkings retningslinjer for standard og sertifiseringssystem for fisk og skalldyr
Bilag 3	Beskrivelse av Svanens energiverktøy og hvordan energiindex beregnes
Bilag 4	Beregning av relativt energiforbruk
Bilag 5	Omregning av restavfall fra volum til mengde

079 Dagligvarebutikker, versjon 3.6, 26. november 2024

Adresser

Nordisk Ministerråd besluttet i 1989 å innføre en frivillig offisiell miljømerking, Svanemerket. Nedenstående organisasjoner/foretak driver Svanemerkingen på oppdrag av respektive lands regjering. For mer informasjon se nettsidene:

Danmark

Miljømærkning Danmark
info@ecolabel.dk
www.svanemaerket.dk

Finland

Miljömärkning Finland
joutsen@ecolabel.fi
<https://joutsenmerkki.fi/>

Island

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
svanurinn@ust.is
www.svanurinn.is

Norge

Miljømerking Norge
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige AB
info@svanen.se
www.svanen.se

Dette dokument kan bare kopieres i sin helhet og uten noen form for endring.

Sitat kan benyttes hvis opphavsmannen Nordisk Miljømerking nevnes.

Hva er en Svanemerket dagligvarebutikk?

En Svanemerket dagligvarebutikk har et helhetsorientert syn på sitt miljøarbeid. Det handler om alt fra butikkens sortiment og energiforbruk til hvor effektivt butikken sorterer avfall og arbeider med sitt matsvinn.

En Svanemerket butikk:

- Har et godt utvalg av miljømerkede og økologiske varer
- Drives energieffektivt for å minimere klimapåvirkningen
- Har fokus på avfallssortering og på å minimere matsvinn for å spare jordens ressurser.

Hvorfor velge Svanemerking?

- Dagligvarebutikken kan bruke varemerket Svanemerket i sin markedsføring. Svanemerket har høy troverdighet og er meget godt kjent i Norden.
- Svanemerket er en kostnadseffektiv og enkelt måte for dagligvarebutikken å kommunisere sitt miljøarbeid og miljøengasjement til kunder og leverandører.
- En miljøtilpasset virksomhet har oftere lavere kostnader pga for eksempel redusert energiforbruk og avfall.
- En mer miljøtilpasset drift forbereder dagligvarebutikken på fremtidige miljøkrav.
- Miljøspørsmål er komplekse og det kan ta lang tid å sette seg inn i spesifikke problemstillinger. Svanemerkingen kan ses som en guide til dette arbeidet.

Hva kan Svanemerkes?

Butikker som har et bredt sortiment innom flere varegrupper og selger minst 50 % dagligvarer kan Svanemerke seg. Dagligvarebutikken kan være en enkeltstående butikk, del av en større kjede eller en internettbutikk.

Butikkjeder kan søke om kjedelisens for sin virksomhet. En kjede er i denne sammenheng definert som butikker med samme konsept/navn/brand eller som i markedsføringsammenheng på annet vis skiller seg fra eventuelle andre deler av et butikk samarbeid. Samtlige butikker i en kjede, må ha lokasjon i ett og samme nordisk land. De enkelte butikkene i en kjede skal ha:

1. et samarbeid om innkjøp
2. felles avtale mellom butikkene om oppfyllelse av Nordisk Miljømerkings krav
3. felles registrering av data relevant for kriteriene.

Butikkjeder kan markedsføre seg som Svanemerket butikkjede dersom minst 90 % av butikkjedens butikker inngår i lisensen. Kun de butikker som inngår i kjedelisensen kan markedsføre seg som Svanemerket butikk. Butikkjeder der mindre enn 90 % av

butikkene inngår i lisensen kan markedsføre den enkelte butikk som Svanemerket, men kan ikke kalles seg en Svanemerket butikkjede.

En gruppe butikker kan samlet søke om lisens. Det kan for eksempel være et samarbeid av utvalgte butikker innad i en kjede, eller en sammenslutning av enkeltstående butikker med samme konsept/navn/brand i samme land. Gruppen skal forholde seg til kravene som stilles til butikkjeder, gjennomgående i kriteriene og i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Gruppen har kun mulighet til å benytte gjennomsnittstall for de butikker som klarer kravene innad i gruppen. Eksempelvis i krav som krever gjennomsnitt for en kjede, skal gruppens gjennomsnitt benyttes. Hvis det viser seg underveis i prosessen at det er butikker i gruppen som ikke oppfyller kravene, må data for disse butikkene trekkes fra, og beregningen for gjennomsnitt gjøres på nytt, for kun de butikker som til slutt inngår i lisensne.

Gruppen kan ikke markedsføres seg som en Svanemerket kjede, men hver og en butikk i gruppen kan markedsføre seg som en Svanemerket butikk. De enkelte butikkene i en gruppe skal ha:

1. et felles samarbeid om innkjøp
2. felles avtale mellom butikkene om oppfyllelse av Nordisk Miljømerkings krav
3. felles registrering av data relevant for hver og en butikk inngående i gruppen

Internettbutikker som har flere lokasjoner for lagring og plukking av varer, og som vil markedsføre hele sin virksomhet som Svanemerket, må søke som en kjede uansett antall enheter.

Internettbutikker som benytter underleverandører i forbindelse med lagring og plukking av varer kan Svanemerke seg dersom underleverandøren er Svanemerket. Dersom varene er innom flere aktører for lagring før de plukkes, så er det det siste lageret der plukkingen skjer som skal inkluderes i lisensen.

Hvordan søker man?

Svanemerkets digitale søknadsverktøy for butikker brukes for i første omgang å opprette en søknad om bruk av Svanemerket, deretter for å dokumentere Nordisk Miljømerkings krav. Søker registrerer seg som kunde, og må i den forbindelse gi en rekke opplysninger om sin virksomhet. Eksempler på dette er virksomhetens omsetning, organisasjonsnummer, eventuell kjedetilhørighet og kontaktperson mot Svanemerket.

Søker får deretter tildelt et brukernavn og et passord til Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Tilgangen vil i første omgang være tidsbegrenset. Når lisensen så er innvilget, forlenges tilgangen ut lisensens gyldighetstid. Den elektroniske søknadsguiden benyttes så videre av lisensinnehaver i forbindelse med årlig rapportering og internkontroll.

Virksomheter i flere land

Virksomheter med aktivitet i flere land må sende inn separate søknader til den nasjonale miljømerkingsorganisasjon i de land der de ønsker å markedsføre seg med Svanemerket. Dette gjelder ikke internettbutikker som i utgangspunktet er etablert i kun ett land, men som har noe salg over landegrensen.

Ulike typer butikker

Ulike typer butikker kan Svanemerkes etter disse kriteriene - se avsnittet "Hva kan Svanemerkes" ovenfor. I kravene i dette dokumentet vil det fremgå av teksten om det er spesielle hensyn som gjelder en eller flere typer butikk. Dersom ordet "butikk" benyttes, skal det tolkes som at formuleringen gjelder samtlige søkere.

Ulike typer krav

Kriteriene for dagligvarebutikker består av en kombinasjon av obligatoriske krav og poengkrav. De obligatoriske kravene markeres O+nummer og skal alltid oppfylles.

Poengkravene markeres P+nummer og for hvert poengkrav som oppfylles gis et antall poeng. Poengene regnes sammen og for at lisens skal oppnås må en viss poengsum oppfylles.

Symboler i teksten

For hvert krav er det beskrevet hvordan kravet skal dokumenteres. Det finns også ulike symboler som brukes for å lette arbeidet. Symbolene er:

☞ Angi i søknadsguiden

🏠 Last opp

Kontroll

Det gjennomføres kontroller av Svanemerkede butikker. Enkeltstående butikker vil minst ha ett kontrollbesøk i sin lisensperiode.

Butikker som er en del av en kjede vil det også gjennomføres kontroller av. Nordisk Miljømerking avgjør hvilke butikker som besøkes når.

Underlag for beregninger, originalen til innsendte dokumenter, måleprotokoller, innkjøpsstatistikk og liknende skal da kunne fremvises.

Ansvar og forpliktelser

Nordisk Miljømerking kan etterspørre mer informasjon enn det som er beskrevet i dokumentasjonskravene. Lisensinnehaver er forpliktet til å kunne oppvise dokumentasjon som underbygger opplysningene i forbindelse med kontrollbesøk og årlig rapportering.

Butikken har ansvar for å sikre at kravene overholdes i hele lisensens gyldighetstid. Butikken skal kontakte Nordisk Miljømerking omgående dersom det oppdages avvik.

Nordisk Miljømerking kan trekke lisensen ved avvik som oppdages i forbindelse med rapportering eller kontroll. Manglende rapportering innenfor fristen ansees å være et avvik.

Kostnader

For informasjon om kostnader for denne produktgruppen henvises det til respektive lands hjemmeside – se adresser på side 2.

Spørsmål

Mer informasjon og hjelp ved søknad kan fås på de respektive lands hjemmesider eller ved å kontakte de ulike lands nasjonale miljømerkingsorganisasjoner – se adresser på side 2.

Hva kreves for å bli Svanemerket?

For å få Svanelisens kreves at:

- Samtlige obligatoriske krav oppfylles. Islandske dagligvarebutikker har unntak for kravene O5, O6, O7 og O11.
- Minst 23 poeng av totalt 63 poeng må oppnås.

Tabellen under gir en oversikt over hvilke obligatoriske krav og hvilke poengkrav Nordisk Miljømerking stiller til en dagligvarebutikk/dagligvarekjede.

Krav-nummer	Krav	Antall poeng	Kommentar
Obligatoriske krav			
O1	Andel dagligvare av total omsetning		
O2	Sortimentsbredde		
O3	Vedlikehold av lisens		
O4	Ansvarlige personer		
O5	Salg av økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske		Kravet er ikke obligatorisk for butikker på Island.
O6	Salg av miljømerkede forbruksartikler		Kravet er ikke obligatorisk for butikker på Island.
O7	Salg av miljømerkede spesialprodukter		Kravet gjelder for butikker med en omsetning av spesialprodukter på mer enn 10% av total omsetning. Kravet er ikke obligatorisk for butikker på Island.
O8	Index for energi-effektivitet		
O9	Restavfall		
O10	Matsvinn		
O11	Miljømerkede forbruksartikler og tjenester		Kravet er ikke obligatorisk for butikker på Island.
O12	Butikkens totale poengsum		

Poengkrav			
P1	Høyt salg av økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske	10	
P2	Høyt salg av miljømerkede forbruksartikler	10	
P3	God energieffektivitet	20	
P4	Lite restavfall	8	
P5	Avfallssortering	2	
P6	Lite matsvinn	10	
P7	Høyt innkjøp av miljømerkede forbruksartikler og tjenester	3	

1 Generelt

01 Andel dagligvare av total omsetning

Virksomheten som søker om lisens skal ha en omsetning av dagligvarer som utgjør mer enn 50 % av virksomhetens totale omsetning.

Butikkjeder skal oppfylle kravet på kjedenivå. Det innebærer at andelen dagligvare av total omsetning skal beregnes for kjeden som helhet.

Dagligvarer er i denne sammenheng definert som varer som er forventet å konsumeres eller brukes opp innen en begrenset tid. En dagligvare kan være enten mat/drikke eller en forbruksartikkel. En liste over hvilke varer som regnes som forbruksartikler er gitt i Bilag 1 i dette dokumentet. Noen eksempler er husholdningspapir, aviser og hygieneartikler. Tobakk og snus regnes ikke som dagligvarer i denne sammenhengen.

Oppgi virksomhetens totale omsetning eksklusive moms, samt total omsetning av dagligvarer eksklusiv moms i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Utgå fra de siste 12 måneders salgsstatistikk.

02 Sortimentsbredde

Butikken skal selge dagligvarer innenfor minst 10 av produktkategoriene i tabellen under.

Butikkjeder skal oppfylle kravet for samtlige enheter som inngår i lisensen. Det kan enten gjøres ved at kjedens butikker selger varer innenfor samme kategorier, eller ved at butikkene i kjeden har en felles avtale om å selge varer innenfor minst 10 kategorier og der disse kan variere fra en butikk til en annen.

	Produktkategorier med eksempler på varer
1	Frukt og grønt inkl. ferske urter og krydder
2	Kjøtt og fisk - ferskt/konservert: Rene kjøtt- og fiskeprodukter, kjøtt- og fiskeboller, kjøtt- og fiskekaker, pølser, konservert sild, fersk pasta Ferdigmat: Ertesuppe, grøt, pannekaker
3	Pålegg: Ost, tofu, sylte, leverpostei, skinke, pølse, kryddersmør og kaviar
4	Meieri: Melk, rømme, syrnede melkeprodukter, yoghurt, fløte, creme fraiche, smør og egg
5	Brød og kaker: Ferske og frysede brød og kaker, knekkebrød, kjeks og strøbrød
6	Drikke: Øl, brus, juice, mineralvann, saft, soya- ris- og havredrikk
7	Kaffe, te, kakao
8	Konserver på glass, boks og papp, olje, krydder, fond og tørrhalvfabrikat
9	Barnemat inkl. grøt, velling, mellommåltider og drikke
10	Korn- og bakervarer: Gryn, mel, ris, pasta, quinoa, couscous, frokostblandinger, sukker, melis, sirup, honning, vaniljesukker, nøtter og tørket frukt
11	Snacks: Sjokolade, godteri, snacksnøtter og potetchips
12	Frysevarer: Grønnsaker, fisk, kjøtt og ferdigretter

13	Iskrem og fryste bær
14	Dyrefôr
15	Papir: Aviser, magasiner, kontorpapir, skriveblokker og konvolutter
16	Husholdnings- og toalett-papir, papirlommetørklær, servietter, levende lys, bakepapir, muffinsformer og kaffefilter
17	Husholdningskjemikalier: Maskinoppvask, håndoppvask, allrengjøring, sanitærrengjøring, tekstilvaskemidler og spesialrengjøring
18	Hygieneprodukter: Sjampo, håndsåpe, dusjsåpe, kosmetikk, tamponger, truseinnlegg, bleier, bomull og bomullspinner

☞ Bekreft at butikken/butikkjeden selger varer innenfor minst 10 av de oppgitte produktkategoriene i Svanemerketts digitale søknadsverktøy.

2 Opprettholdelse av lisensen

03 Vedlikehold av lisens

Butikken/butikkjeden skal ved en årlig gjennomgang av sin virksomhet sikre at kravene fremdeles etterlevs. Følgende områder skal gjennomgås:

- Salg av økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske – O5
- Salg av miljømerkede forbruksartikler – O6
- Energieffektivitet – O8
- Restavfall – O9
- Innkjøp av miljømerkede forbruksartikler og tjenester – O11

Nordisk Miljømerking kan gjennomføre kontroller der det spørres etter oppdatert informasjon om status for kravene listet over.

Nordisk Miljømerkings kontroll av butikker kan omfatte en gjennomgang av samtlige krav over eller kun et utvalg. Eksempelvis kan salg av økologisk mat og drikke være fokus for kontrollen ett år, energiforbruk og avfallsmengder et annet. Lisensinnehavere mottar mail om når kontrollen skal skje.

Lisensinnehaver skal benytte Svanemerketts digitale søknadsverktøy til å dokumentere sin årlige gjennomgang av virksomheten.

☞ Bekreft i Svanemerketts digitale søknadsverktøy at butikken/butikkjeden vil komme til å ha en årlig gjennomgang av sin virksomhet i henhold til på Nordisk Miljømerkings obligatoriske krav.

04 Ansvarlige personer

Butikken/butikkjeden skal utse en person som er ansvarlig for at virksomheten oppfyller Nordisk Miljømerkings krav i hele lisensens gyldighetstid. Ansvarlig person har også ansvaret for at den årlige gjennomgangen av virksomheten gjennomføres.

Virksomheten skal underrette Nordisk Miljømerking om personen byttes ut.

☞ Oppgi hvem som er ansvarlig for opprettholdelse av lisensen ved søknad om Svanemerket.

3 Sortiment

05 Salg av økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske

Butikken skal oppfylle enten alternativ A eller alternativ B.

Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter må oppfylle samme kravalternativ for alle sine butikker.

Det stilles ikke et obligatorisk krav (alternativ A eller alternativ B) til islandske butikker.

Alternativ A

Salgsandelen av økologisk mat og drikke samt produkter fra bærekraftig fiske skal være minst 1,6 % for norske butikker, 1,8 % for finske butikker, 5,0 % for svenske butikker og minst 6,5 % for danske butikker.

Salgsandelen beregnes på følgende måte:

$$x \% = \frac{\text{Omsetning av økologiske mat og drikke} + \text{omsetning av produkter fra bærekraftig fiske}}{\text{Total omsetning av mat og drikke}}$$

Salgsandelen skal beregnes ut i fra omsetningen eksklusiv moms.

Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter skal oppfylle kravet på kjedenivå. Det innebærer at salgsandelen skal beregnes for de butikker som inngår i søknaden som helhet.

Salgsandelen skal baseres på statistikk fra de siste 12 måneder. Nordisk Miljømerking kan, etter avtale, akseptere statistikk for en kortere periode dersom perioden er representativ for normal drift.

Kravet kan også oppfylles basert på innkjøpsandel.

Med økologisk mat og drikke menes i denne sammenhengen produkter som er merket etter EUs forordninger EG 834/2007 og EG 203/2012, eksempelvis EU-merket for økologi, KRAV, Luomu, Debio, Ø-markert og Tún-ljfrant.

Bærekraftig fiske er her definert som MSC-sertifisert fiske, eller fiske sertifisert etter KRAV sine regler for viltfanget fisk og skalldyr. Andre standarder for bærekraftig fiske kan det søkes om godkjenning for ved behov av Nordisk Miljømerking. De skal da oppfylle kravene på standard og sertifiseringsystem gitt i Bilag 2.

Salg av tobakk og snus skal ikke inkluderes total omsetning av mat og drikke.

☞ Oppgi omsetningen av økologisk mat og drikke samt produkter fra bærekraftige fiske eksklusiv moms i Svanemerkestets digitale søknadsverktøy.

☞ Oppgi total omsetning av mat og drikke eksklusiv moms i Svanemerkestets digitale søknadsverktøy.

📁 Last opp underlag som bekrefter salgsstatistikken som etterspørres i Svanemerkestets digitale søknadsverktøy.

Alternativ B

Sortimentet av økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske skal til enhver tid bestå av minst det antallet produkter som tabellene angir. Det er en tabell for hvert land.

Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter skal oppfylle kravalternativet for samtlige enheter.

Omsetning finske butikker (alle tall i mill. €)	≤ 1.0	≤ 3.0	≤ 7.0	≤ 12	≤ 20	≤ 35	≤ 50	> 50
Antall produkter	50	100	300	375	450	500	525	550

Omsetning norske butikker (alle tall i mill. NOK)	≤ 8.0	≤ 24	≤ 57	≤ 97	≤ 162	≤ 284	≤ 405	> 405
Antall produkter	50	100	250	325	400	450	475	500

Omsetning svenske butikker (alle tall i mill. SEK)	≤ 9.0	≤ 28	≤ 64	≤ 110	≤ 184	≤ 322	≤ 460	> 460
Antall produkter	75	150	300	400	500	600	800	1000

Omsetning danske butikker (alle tall i mill. DKK)	≤ 7.0	≤ 22	≤ 52	≤ 89	≤ 148	≤ 259	≤ 370	> 370
Antall produkter	75	150	300	400	500	600	800	1000

En vare defineres etter varens handelsnavn og varenummer. To ulike varenumre er to ulike varer. En vare kan kun regnes en gang.

Med økologisk mat og drikke menes i denne sammenhengen produkter som er merket etter EUs forordninger EG 834/2007 og EG 203/2012, eksempelvis EU-merket for økologi, KRAV, Luomu, Debio, Ø-markert og Tún-ljfrant.

Bærekraftig fiske er her definert som MSC-sertifisert fiske, eller fiske sertifisert etter KRAV sine regler for viltfanget fisk og skalldyr. Andre standarder for bærekraftig fiske kan det søkes om godkjenning for ved behov. De skal da oppfylle kravene på standard og sertifiseringsystem gitt i Bilag 2.

Oppgi i Svanemerkets digitale søknadsverktøy antallet økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske hver enkelt butikk har i sitt sortiment.

Last opp en oversikt over økologisk mat og drikke samt produkter fra bærekraftig fiske som selges i butikken i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter må liste de økologiske og bærekraftige produktene i sortimentet for hver enkelt butikk.

P1 Høyt salg av økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske

Butikken får poeng i henhold til tabellene under dersom salget av økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske er bedre enn det obligatoriske kravet tilsier, i enten alternativ A eller alternativ B.

Dersom alternativ A ble benyttet til å dokumentere O5, er det tabell A som danner grunnlag for poenggivning. Dersom alternativ B ble benyttet til å dokumentere O5, er det tabell B som ligger til grunn for antall poeng butikken tildeles. Butikkjeder og

internettbutikker som består av flere enheter får poeng på bakgrunn av kjedens salgsandel beregnet i O5.

Tabell A

Det tildeles poeng etter hvor stor salgsandelen av økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske er.

Poeng	Island	Danmark	Norge	Finland	Sverige
1	≥ 0,5 %	≥ 6,7 %	≥ 1,7 %	≥ 1,9 %	≥ 5,5 %
2	≥ 0,6 %	≥ 7,0 %	≥ 1,8 %	≥ 2,0 %	≥ 6,0 %
3	≥ 0,8 %	≥ 8,0 %	≥ 1,9 %	≥ 2,1 %	≥ 7,0 %
4	≥ 1,0 %	≥ 9,0 %	≥ 2,0 %	≥ 2,2 %	≥ 8,0 %
5	≥ 1,5 %	≥ 10 %	≥ 2,4 %	≥ 2,6 %	≥ 9,0 %
6	≥ 2,0 %	≥ 11 %	≥ 3,0 %	≥ 3,2 %	≥ 11 %
7	≥ 2,5 %	≥ 13 %	≥ 3,6 %	≥ 3,8 %	≥ 13 %
8	≥ 3,2 %	≥ 16 %	≥ 4,4 %	≥ 4,6 %	≥ 15 %
9	≥ 3,9 %	≥ 19 %	≥ 5,2 %	≥ 5,4 %	≥ 17 %
10	≥ 4,6 %	≥ 22 %	≥ 6,0 %	≥ 6,2 %	≥ 19 %

Tabell B

Butikken tildeles poeng etter hvor mange prosent flere produkter av økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske butikken har, enn det obligatoriske kravet i O5 alternativ B tilsier.

Butikkjeder og internettbutikker som består av flere enheter gis poeng etter hvor mange prosent flere produkter butikkene har, enn det obligatoriske nivået i gjennomsnitt.

Poeng	Prosent flere produkter enn det obligatoriske kravet i O5 alternativ B
1	≥10
2	≥20
3	≥30
4	≥40
5	≥50
6	≥60
7	≥70
8	≥80
9	≥90
10	≥100

Det gis ulikt antall poeng fra land til land grunnet forskjeller i tilgjengeligheten av økologiske produkter og produkter fra bærekraftig fiske.

Svanemerkestens digitale søknadsverktøy regner automatisk ut antall poeng basert på opplysninger gitt i O5 alternativ B.

06 Salg av miljømerkede forbruksartikler

Butikken skal oppfylle enten alternativ A eller alternativ B.

Butikkjeder og internettbutikker som består av flere enheter må oppfylle samme kravalternativ for alle sine butikker.

Det stilles ikke et obligatorisk krav (alternativ A eller alternativ B) til islandske butikker.

Alternativ A

Salgsandelen av miljømerkede forbruksartikler skal være minst 20 % for svenske og danske butikker, 15 % for norske butikker og 9 % for finske butikker.

Salgsandelen beregnes på følgende måte:

$$x \% = \frac{\text{Omsetning av miljømerkede forbruksartikler}}{\text{Total omsetning av forbruksartikler}}$$

Salgsandelen skal beregnes ut i fra omsetningen eksklusiv moms.

Butikkjeder og internettbutikker som består av flere enheter skal oppfylle kravet som et gjennomsnitt på kjedenivå. Det innebærer at salgsandelen skal beregnes for de butikker som inngår i søknaden som helhet.

Salgsandelen skal baseres på statistikk fra de siste 12 måneder. Nordisk Miljømerking kan, etter avtale, akseptere statistikk for en kortere periode dersom perioden er representativ for normal drift og dersom kravet til salgsandel oppfylles med god margin.

Kravet kan også oppfylles basert på innkjøpsandel.

Som miljømerket regnes i denne sammenheng produkter merket med Svanemerket, EU Ecolabel og Bra Miljöval.

En liste over hvilke varer som er definert som forbruksartikler er gitt i Bilag 1.

Salg av tobakk og snus skal ikke inkluderes i total omsetning av forbruksartikler.

- ☞ Oppgi omsetningen av miljømerkede forbruksartikler eksklusiv moms i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.
- ☞ Oppgi total omsetning av forbruksartikler eksklusiv moms i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.
- ☞ Last opp underlag som bekrefter salgsstatistikken som etterspørres i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

Alternativ B

Sortimentet av miljømerkede forbruksartikler skal til enhver tid bestå av minst det antallet produkter som tabellene angir. Det er en tabell for hvert land.

Omsetning finske butikker (alle tall i mill. €)	≤ 1.0	≤ 3.0	≤ 7.0	≤ 12	≤ 20	≤ 35	≤ 50	> 50
Antall produkter	30	40	50	70	80	90	100	110

Omsetning norske butikker (alle tall i mill. NOK)	≤ 8.0	≤ 24	≤ 57	≤ 97	≤ 162	≤ 284	≤ 405	> 405
Antall produkter	50	60	90	110	130	150	170	190

Omsetning svenske butikker (alle tall i mill. SEK)	≤ 9.0	≤ 28	≤ 64	≤ 110	≤ 184	≤ 322	≤ 460	> 460
Antall produkter	60	75	100	150	200	250	300	375

Omsetning danske butikker (alle tall i mill. DKK)	≤ 7.0	≤ 22	≤ 52	≤ 89	≤ 148	≤ 259	≤ 370	> 370
Antall produkter	60	75	100	150	200	250	300	375

Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter skal oppfylle kravet for samtlige enheter.

En vare defineres etter varens handelsnavn og varenummer. To ulike varenumre er to ulike varer. En vare kan kun regnes en gang.

Som miljømerket regnes i denne sammenheng produkter merket med Svanemerket, EU Ecolabel og Bra Miljöval.

En liste over hvilke varer som er definert som forbruksartikler er gitt i Bilag 1.

Oppgi i Svanemerkets digitale søknadsverktøy antallet miljømerkede forbruksartikler hver enkelt butikk har i sitt sortiment.

Last opp en oversikt over miljømerkede forbruksartikler som selges i butikken i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter må liste de miljømerkede forbruksartiklene i sortimentet for hver enkelt butikk.

P2 Høyt salg av miljømerkede forbruksartikler

Butikken får poeng i henhold til tabellene under dersom salget av miljømerkede forbruksartikler er bedre enn det obligatoriske kravet tilsier.

Dersom alternativ A ble benyttet til å dokumentere O6, er det tabell A som danner grunnlag for poenggivning. Dersom alternativ B ble benyttet til å dokumentere O6,

er det tabell B som ligger til grunn for antall poeng butikken tildeles. Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter får poeng på bakgrunn av kjedens salgsandel beregnet i O6.

Tabell A

Det tildeles poeng etter hvor stor salgsandelen av miljømerkede forbruksartikler er.

Poeng	Island	Danmark	Norge	Finland	Sverige
1	≥ 2,5 %	≥ 21 %	≥ 16 %	≥ 10 %	≥ 21 %
2	≥ 3,0 %	≥ 22 %	≥ 17 %	≥ 11 %	≥ 22 %
3	≥ 4,0 %	≥ 24 %	≥ 19 %	≥ 12 %	≥ 24 %
4	≥ 5,0 %	≥ 26 %	≥ 21 %	≥ 14 %	≥ 26 %
5	≥ 7,0 %	≥ 29 %	≥ 24 %	≥ 16 %	≥ 29 %
6	≥ 9,0 %	≥ 32 %	≥ 27 %	≥ 18 %	≥ 32 %
7	≥ 11 %	≥ 35 %	≥ 30 %	≥ 21 %	≥ 35 %
8	≥ 15 %	≥ 40 %	≥ 35 %	≥ 23 %	≥ 40 %
9	≥ 19 %	≥ 45 %	≥ 40 %	≥ 27 %	≥ 45 %
10	≥ 23 %	≥ 50 %	≥ 45 %	≥ 32 %	≥ 50 %

Tabell B

Butikken tildeles poeng etter hvor mange prosent bedre sortimentet av miljømerkede forbruksartikler er, enn det obligatoriske kravet i O6 alternativ B tilsier.

Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter gis poeng etter hvor mange prosentbedre butikkene er enn det obligatoriske nivået i gjennomsnitt.

Poeng	Prosent flere produkter enn det obligatoriske kravet i O6 alternativ B tilsier
1	≥10
2	≥20
3	≥30
4	≥40
5	≥50
6	≥60
7	≥70
8	≥80
9	≥90
10	≥100

Det gis ulikt antall poeng fra land til land grunnet forskjeller i tilgjengeligheten av miljømerkede forbruksartikler.

Svanemerkets digitale søknadsverktøy regner automatisk ut antall poeng basert på opplysninger gitt i O6 alternativ B.

07 Salg av miljømerkede spesialprodukter

Kravet gjelder butikker med en omsetning av spesialprodukter på mer enn 10 % av total omsetning. Det stilles ikke et obligatorisk krav til islandske butikker.

Butikken skal minst ha det totale antall miljømerkede produkter som er oppgitt i tabellen nedenfor, og minst ett miljømerket produkt i hver kategori. Dersom butikken ikke har et sortimentsutvalg i en kategori, kan antallet i tabellen for den bestemte kategorien trekkes fra totalen.

Butikkjeder og internettbutikker som består av flere enheter bedømmes som en helhet. Det innebærer at samtlige enheter som inngår i lisensen må ha en felles policy i forhold til produkter i tabellen under.

Kategori	Danmark	Norge	Finland	Sverige
Tegnebøker, bøker, innpakkingspapir, lim, pennner, hobbymaling, vannfarger, fingermaling og kritt	3	3	2	6
Klær, sko, frotté og sengetøy	1	1	1	2
Møbler, utemøbler, leketøy, utendørs lekeredskaper, gulv, vedovn, maling, avfettingsmiddel, bilpleiemiddel og spylervæske	2	2	1	2
TV, PC, skjermer og skrivere	1	1	1	1
Totalt	7	7	5	11

Med spesialprodukter menes i denne sammenhengen produkter som hverken er mat/drikke eller forbruksartikler.

Som miljømerket menes produkter merket med Svanemerket, EU Ecolabel, Bra Miljøval. For klær, sko, frotté og sengetøy regnes også GOTS. For TV, PC, skjermer og skrivere regnes i tillegg Blaue Engel og TCO Development.

Kravet vil kun vises i søknadsguiden dersom søker har en omsetning av spesialprodukter på over 10 %. Andel av omsetningen som kommer fra salg av spesialprodukter beregnes på bakgrunn av opplysninger gitt i søknaden og i O1.

Oppgi hvilke produktkategorier det selges varer i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

Oppgi hvilke miljømerkede produkter som selges innen hver produktkategori i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Oppgi lisensnummer for Svanemerkede produkter.

Last opp underlag i Svanemerkets digitale søknadsverktøy som viser at det obligatoriske kravet er oppfylt.

4 Energi

08 Energieffektivitet

Danske, svenske, islandske og norske butikker skal oppfylle alternativ A av kravet. Finske butikker kan oppfylle kravet i alternativ B under forutsetning av at ventilasjon og oppvarming er inkludert i butikkens innkjøpte energi. Finske kjeder kan kun benytte alternativ B dersom samtlige butikker som inngår i lisensen kan bekrefte at ventilasjon og oppvarming er inkludert. Hvis ikke må alternativ A benyttes.

Alternativ A

Butikkens energiindex skal være maksimalt 2,00. Indexen beregnes i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter skal oppfylle kravet som et vektet gjennomsnitt på kjedenivå. Respektive butikk/enhet får dog ikke ha et energiforbruk som ligger mer enn 25 % over den obligatoriske indexen - noe som tilsvarer en index på 2,50. Det innebærer at statistikk må oppgis for hver butikk/enhet.

For informasjon om hvordan søknadsguiden beregner energiindex, se Bilag 3 til dette kriteriedokumentet. Her er det også redegjort for hvordan indexresultatene for de enkelte butikkene vektet i forhold til hverandre.

Alternativ B

Butikkens relative energiforbruk kan ikke være høyere enn det tabellen under tilsier. Butikkens relative energiforbruk beregnes i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

Butikkens areal	≤ 999 m ²	1000 m ² - 2999 m ²	≥ 3000 m ²
Relativ energiforbruk	≤ 510 kWh/m ² /år	≤ 425 kWh/m ² /år	≤ 340 kWh/m ² /år

Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter skal oppfylle kravalternativet som et gjennomsnitt på kjedenivå. Respektive butikk/enhet får dog ikke ha et energiforbruk som ligger mer enn 25 % over det obligatoriske kravet. Det innebærer at statistikk må oppgis for hver butikk/enhet.

Kjøle- og frysevarer omfatter i denne sammenhengen varer innenfor kategoriene meieriprodukter, kjøtt, fisk, kjølekonserveresprodukter, deli og frysevarer.

Beskrivelse av hvordan butikkens relative energiforbruk beregnes er gitt i Bilag 4. Her beskrives også hvordan gjennomsnittet for en kjede beregnes.

For alternativ A

- ☞ Oppgi alle relevante data for beregning av index for energieffektiviteten i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.
- ☞ Last opp dokumentasjon som bekrefter butikkens gulvareal i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Dette kan være leieavtale eller tilsvarende.
- ☞ Last opp dokumentasjon som viser en beregning av mengden mat som butikkens kjøkken produserer i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.
- ☞ Last opp dokumentasjon som bekrefter at energi til ventilasjon og oppvarming er inkludert i det oppgitte energiforbruket. Dette kan være en bekreftelse fra byggherre eller tilsvarende.
- ☞ Last opp dokumentasjon som bekrefter mengde innkjøp energi i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Dette kan være faktura fra energileverandørene eller tilsvarende. Utgå fra de siste 12 måneders energiforbruk.

For alternativ B

- ☞ Bekreft i Svanemerkets digitale søknadsverktøy om ventilasjon og oppvarming inngår i tallene for innkjøpt energi. Butikkjeder må bekrefte dette for samtlige enheter som inngår i lisensen.
- ☞ Oppgi alle relevante data for beregning av relativt energiforbruk i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.
- 🏠 Last opp dokumentasjon som bekrefter butikkens gulvareal i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Dette kan være en leieavtale eller tilsvarende.
- 🏠 Last opp dokumentasjon som bekrefter mengde innkjøp energi i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Dette kan være faktura fra energileverandørene eller tilsvarende. Utgå fra de siste 12 måneders energiforbruk.
- 🏠 Last opp dokumentasjon som bekrefter andelen kjøle- og frysevarer i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

P3 God energieffektivitet

Butikken får poeng etter tabellen under dersom energieffektiviteten er bedre enn det det obligatoriske kravet tilsier. Danske, svenske, islandske og norske butikker bedømmes etter tabell A, mens finske butikker bedømmes etter tabell B dersom de benytter alternativ B i krav O8. Butikkjeder får poeng på bakgrunn av det gjennomsnittet beregnet i O8.

Tabell A: Poengtabell for danske, svenske, islandske og norske butikker.

Poeng	Energiindex
1	≤ 1,95
5	≤ 1,80
10	≤ 1,65
15	≤ 1,40
20	≤ 1,15

Tabell B: Poengtabell for finske butikker dersom de benytter alternativ B i krav O8.

Poeng	%-vis lavere relativt energiforbruk enn det det obligatoriske kravet i O8 tilsier
1	≥ 2,5 %
5	≥ 10 %
10	≥ 17,5 %
15	≥ 30 %
20	≥ 42,5 %

Svanemerkets digitale søknadsverktøy regner automatisk ut antall poeng basert på opplysninger gitt i O8B.

5 Avfall

09 Restavfall

Butikken skal ikke ha mer restavfall enn det tabellen under oppgir.

Butikkjeder og internettbutikker som består av flere enheter skal oppfylle kravet som et gjennomsnitt på kjedenivå. Respektive butikk/enhet får dog ikke ha mer restavfall enn 25 % over det obligatoriske kravet. Det innebærer at statistikk må oppgis for hver butikk/enhet.

	Island	Danmark	Norge	Finland	Sverige
Lokal valuta	ISK	DKK	NOK	Euro	SEK
Mengde restavfall i kg/omsatt lokal valuta eks. moms	70	920	570	8300	850

Mengden restavfall beregnes på følgende måte:

$$\text{Mengde restavfall} = \frac{\text{Mengde usortert avfall i kg}}{\text{Total omsetning i millioner kroner av lokal valuta}}$$

Mengden restavfall skal baseres på statistikk fra de siste 12 måneder. Nordisk Miljømerking kan, etter avtale, akseptere statistikk for en kortere periode dersom perioden er representativ for normal drift og dersom kravet til mengde restavfall oppfylles med god margin.

Dersom butikken kun har informasjon om mengde restavfall i volum, ikke i vekt, kan volum regnes om til vekt ved hjelp av beregningsmetode beskrevet i Bilag 5.

Alternativt kan butikken selv veie sitt usorterte avfall under en 2 ukers periode som er representativ for normal drift.

Med restavfall menes her avfall som ikke sorteres ut med tanke på materialgjenvinning og som går til forbrenning/deponi. Det innebærer at matavfall skal regnes som restavfall dersom det går på deponi eller til energigjenvinning.

Oppgi mengden restavfall i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

Dersom butikken kun har statistikk for volumet av restavfallet: Oppgi volumet av restavfallet samt andelen matavfall av dette i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

Last opp dokumentasjon fra avfallsentreprenør som bekrefter opplysningene om mengde restavfall i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

P4 Lite restavfall

Butikken får poeng etter tabellen under dersom mengden restavfall er lavere enn det obligatoriske kravet tilsier. Butikkjeder får poeng på bakgrunn av kjedens gjennomsnittlige mengde restavfall beregnet i O9.

Poeng	Island	Danmark	Norge	Finland	Sverige
2	≤65	≤900	≤ 550	≤8300	≤ 820
4	≤60	≤750	≤ 480	≤7500	≤ 750
6	≤50	≤500	≤ 350	≤5000	≤ 500
8	≤35	≤300	≤ 200	≤3500	≤ 300

Alle tall er i mengde restavfall i kg pr. omsatt lokal valuta eks. moms.

Svanemerkets digitale søknadsverktøy regner automatisk ut antall poeng basert på opplysninger gitt i O9.

P5 Avfallssortering

Butikker som sorterer ut følgende avfallsfraksjoner tildeles 0,5 poeng pr. fraksjon (max 2 poeng):

- Metall
- Hardplast
- Mykplast
- Papp (wellpapp/kartong)
- Papir
- Farget glass
- Ufarget glass
- Tre
- Fett

Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter må ha en felles policy og praksis i forhold til antallet fraksjoner som minimum sorteres ut. Hvilke fraksjoner det sorteres i, må derimot ikke være de samme for samtlige enheter.

Der som noen av de overnevnte fraksjoner sorteres sammen (eksempelvis glass og metall), skal dette regnes som to fraksjoner så lenge de senere separeres og gjenvinnes av avfallsentreprenør.

- ☞ Oppgi i Svanemerkets digitale søknadsverktøy hvilke avfallsfraksjoner butikken sorterer ut.
- 🏠 Butikkjeder skal oppgi hvor mange fraksjoner som minimum sorteres ut i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Last også opp underlag som viser hvilke butikker som sorterer ut hvilke fraksjoner.
- 🏠 Last opp underlag som viser sortering av fraksjoner i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

O10 Måling av matsvinn

Butikken skal måle mengden matsvinn som oppstår. Butikken kan selv velge om matsvinnet skal måles i mengde (kg), innkjøpsverdi (kr, €) eller tapt omsetning (kr, €).

Det skal føres statistikk over de måleresultater som er gjort kvartalsvis eller oftere. Nordisk Miljømerking kan etterspørre resultatene i forbindelse med årlige etterkontroller.

Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter må måle matsvinnet med samme metodikk for alle enheter som inngår i lisensen.

Matsvinn er her definert som mat som ikke selges i butikk grunnet feil oppbevaring, feil på emballasje, overskredet datostempling eller tilsvarende, og som derfor kastes, komposteres, går til dyrefôr, biogassproduksjon eller til energigjenvinning. Bein og avskjær og annet matavfall som ikke er eller har vært nyttbart som menneskeføde skal ikke inkluderes i målingene.

- ☞ Bekreft i Svanemerkets digitale søknadsverktøy at matsvinnet måles og journalføres.
- ☞ Oppgi om matsvinnet måles i mengde (kg), innkjøpsverdi (kr, €) eller tapt omsetning (kr, €) i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

P6 Tiltak for reduksjon av matsvinn

Butikken mottar poeng dersom tiltakene i tabellen under er en del av normal drift. Butikkjeder og internettbutikker som består av flere enheter må ikke ha gjennomført de samme tiltakene i samtlige butikker, men må kunne vise til at minst samme poengsum oppfylles for alle enheter som inngår i lisensen.

Tiltak	Poeng (max 10 poeng)
Butikken har en avtale med en ekstern part som sikrer at brød og bakervarer og/eller frukt og grønt benyttes som dyrefôr.	1
Butikken har en fast avtale med en veldedig organisasjon eller matsentral om donasjon av mat som ikke kan selges.	3
Butikken benytter råvarer som nærmer seg utløpsdato i tilberedning av ferdigretter til salg i butikk eller til servering til personalet.	3
Butikken selger varer som nærmer seg utløpsdato til redusert pris og er tydelig i sin merking av nedprisede varer.	4
Butikken benytter seg ikke av kampanjer med kvantumsrabatt på varer med kort holdbarhet. Kort holdbarhet er her definert som varer med en siste forbruksdag innen 2 uker.	5
Butikken har kommunikasjonsaktiviteter rettet mot sine kunder som oppfordrer til reduksjon av matsvinn. Poeng gis etter godkjenning fra Nordisk Miljømerking.	5
Andre tiltak som gir betydelig reduksjon i matsvinnet kan gi poeng etter godkjenning fra Nordisk Miljømerking.	Max 5 poeng

- ☞ Butikkjeder og internettbutikker som består av flere enheter skal oppgi hvor mange poeng samtlige enheter i kjeden oppnår i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.
- ☞ Butikkjeder skal laste opp en liste over hvilke tiltak de enkelte butikker som inngår i kjeden har gjennomført i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.
- ☞ Last opp avtale med ekstern part som sikrer at brød og bakervarer og/eller frukt og grønt benyttes som dyrefôr.
- ☞ Last opp avtale om donasjon av mat med en veldedig organisasjon eller matsentral i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.
- ☞ Oppgi om butikken systematisk bruker råvarer som nærmer seg utløpsdato i tilberedningen av ferdigretter til salg i butikk eller til servering til personalet i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.
- ☞ Last opp bilder av varer som selges til redusert pris grunnet utløpsdato eller emballasjefeil i Svanens elektroniske søknadsguide.
- ☞ Oppgi om butikken ikke benytter seg av kampanjer som gir kvantumsrabatt på varer med kort holdbarhet i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.
- ☞ Last opp bilder fra kommunikasjonsaktiviteter som oppfordrer kunden til å redusere sitt matsvinn i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Alternativt kan det henvises til planer for kommende kommunikasjonsaktiviteter.
- ☞ Last opp dokumentasjon som bekrefter andre tiltak som har blitt gjort og som fører til en betydelig reduksjon i matsvinnet.

6 Butikkens bruk av varer og tjenester

011 Miljømerkede forbruksartikler og tjenester

Norske, svenske og danske butikker skal kjøpe inn miljømerkede forbruksartikler og tjenester i minst 3 av produktkategoriene listet i tabellen under. Finske butikker skal kjøpe inn miljømerkede forbruksartikler og tjenester i minst 2 av kategoriene. Innkjøpet skal dekke minst 90 % av behovet i den aktuelle kategorien dersom ikke noe annet er presisert. Det stilles ikke et obligatorisk krav til islandske butikker.

Butikkjeder og internetbutikker som består av flere enheter må kunne vise til at det kjøpes inn det påkrevde antallet miljømerkede forbruksartikler og tjenester for hver enkelt enhet. Hvilke varer og tjenester som kjøpes inn kan dog variere fra en butikk til en annen.

Forbruksartikler \geq 90 % av innkjøpsvolumet i hver kategori (om ikke noe annet oppgis)*
Rengjøringsprodukter: Gulvrensjøring, sanitærrensing, allrensing, maskinoppvaskmiddel, håndoppvaskmiddel, håndsåpe og mikrofiberkluter- og mopper
Papirprodukter: Toalettppapir, tørkeppapir og kopieringsppapir
Tekstiler: Arbeidsklær (\geq 50 % av innkjøpsvolumet)
Tjenester \geq 90 % av innkjøpsvolumet i hver kategori (om ikke noe annet oppgis)
Rensingstjenester (\geq 90 % av det totale butikkarealet)
Vask av arbeidsklær (\geq 90 % av antallet plagg - grovt overslag er tillatt)
Vask av entrématter
Trykksaker
Hotellovernatting (\geq 50 % av innkjøpsvolumet)

**Innkjøp som gjøres av en ekstern part omfattes av kravet.*

Som miljømerket regnes i denne sammenheng produkter og tjenester merket med Svanemerket, EU Ecolabel og Bra Miljøval.

Brekke, dvs. skadet vare, holdes utenom beregningen av innkjøpsvolum.

- ☞ Kryss av de kategoriene der det kjøpes inn miljømerkede forbruksartikler og tjenester i Svanemerketts digitale søknadsverktøy.
- ☞ Oppgi produktnavn og lisensnummer på de miljømerkede forbruksartiklene butikken bruker i Svanemerketts digitale søknadsverktøy. Oppgi også foretaksnavn og lisensnummer på leverandørene av de miljømerkede tjenestene butikken kjøper inn.
- ☞ Butikkjeder skal oppgi hvor mange kategorier samtlige enheter i kjeden kjøper inn miljømerkede forbruksartikler og tjenester i Svanemerketts digitale søknadsverktøy.
- ☞ Butikkjeder skal laste opp underlag som viser hvilke forbruksartikler og tjenester de enkelte enhetene kjøper inn i Svanemerketts digitale søknadsverktøy.

P7 Høyt innkjøp av miljømerkede forbruksartikler og tjenester

Butikker som kjøper inn miljømerkede forbruksartikler og tjenester utover de obligatoriske kategoriene i O11 tildeles ett poeng for hver ekstra kategori. Det gis max 3 poeng.

Butikkjeder og internettbutikker som består av flere enheter må ikke kjøpe inn de samme forbruksartiklene og tjenestene til samtlige butikker, men må kunne vise til at samme poengsum oppfylles for samtlige enheter.

Svanemerkets digitale søknadsverktøy regner automatisk ut antall poeng basert på opplysninger gitt i O11.

7 Overordnet**O12 Total poengsum**

Butikken skal samle minst 23 poeng. Tabellen viser hvor mange poeng det er å hente i de forskjellige poengkravene.

Krav	Kravoverskrift	Maxpoeng
P1	Høyt salg av økologisk mat og drikke og produkter fra bærekraftig fiske	10
P2	Høyt salg av miljømerkede forbruksartikler	10
P3	God energieffektivitet	20
P4	Lite restavfall	8
P5	Avfallssortering	2
P6	Tiltak for reduksjon av matsvinn	10
P7	Høyt innkjøp av miljømerkede forbruksartikler og tjenester	3
Maxpoeng totalt		63

Poengsammenstillingen gjøres automatisk i Svanemerkets digitale søknadsverktøy.

Regler for Svanemerking av tjenester

For enkelt å kunne identifisere Svanemerkede tjenester, skal lisensnummeret og en beskrivende undertekst stå sammen med Svanemerket.

Den beskrivende underteksten for 079 Dagligvarebutikker er: **Dagligvarebutikk**

Mer informasjon om regler, avgifter og grafiske retningslinjer finnes på www.svanemerket.no/regelverk/

Kriterienes versjonshistorikk

Nordisk Miljømerking fastsatte kriteriene for dagligvarebutikker den 14. juni 2016 og de gjelder til og med 30. juni 2019.

Nordisk kriteriegruppe besluttet 26. oktober 2016 å endre krav O1 for kjeder. Det ble besluttet at andel dagligvarer for kjeder skal beregnes for kjeden som helhet, og ikke kun for de butikker som inngår i lisensen. Nordisk kriteriegruppe besluttet 18. november 2016, på forespørsel i fra Nordisk lisensieringsgruppe, å endre definisjonen på en butikkjede. Det ble bestemt å fjerne minimumsgrensen på fem butikker for en butikkjede. Den nye versjonen heter 3.1.

Nordisk kriteriegruppe besluttet 14. desember 2017 å forlenge kriteriene til 31. desember 2020, samt å justere krav O7. Den nye versjonen heter 3.2.

Nordisk kriteriegruppe besluttet 19. desember 2018 å forlenge kriteriene til 30. juni 2022. Den nye versjonen heter 3.3.

Nordisk kriteriegruppe besluttet 16. februar 2021 å forlenge kriteriene til 31. desember 2023. Den nye versjonen heter 3.4.

Nordisk kriteriegruppe besluttet 29. november 2022 å forlenge kriteriene til 31. desember 2024. Den nye versjonen heter 3.5.

Nordisk Miljømerking besluttet den 26. november 2024 å forlenge gyldighetstiden for kriteriene til 30. juni 2025. Den nye versjonen heter 3.6.

Miljømerkingslisensen gjelder så lenge kriteriene oppfylles og så lenge kriteriene er gyldige. Kriteriene kan forlenges eller justeres, i slike tilfeller forlenges lisensen automatisk og lisensinnehaveren meddeles dette.

Senest 1 år før utløpsdato, skal det meddeles hvilke kriterier som deretter skal gjelde. Lisensinnehaveren tilbys da muligheten for å fornye lisensen.

Nye kriterier

I kommende revisjon vil arbeidet fokusere på muligheten for å stramme:

- kravet til salgsandel økologisk og salgsandel miljømerket
- kravet til energiforbruk
- kravet til restavfall
- det overordnede kravet til hvor mange poeng butikken totalt sett skal oppnå

Nordisk Miljømerking vil også vurdere muligheten for å stille et obligatorisk krav på hvor mye matsvinn som oppstår i butikkene.

Definisjoner og forklaringer

Ord	Forklaring eller definisjon
Bærekraftig fiske	Bærekraftig fiske er her definert som MSC-sertifisert fiske, eller fiske sertifisert etter KRAV sine regler for viltfanget fisk og skalldyr. Andre standarder for bærekraftig fiske kan godkjennes ved behov av Nordisk Miljømerking. De skal da oppfylle kravene på standard og sertifiseringssystem gitt i Bilag 2.
Dagligvarekjede	En dagligvarekjede er i denne sammenhengen definert som en gruppe butikker med samme konsept/navn/brand som i markedsføringsammenheng skiller seg fra eventuelle andre deler av et butikk samarbeid. Følgende tre forutsetninger må være på plass dersom en gruppe butikker kan defineres som en kjede: <ol style="list-style-type: none">1. Det må være et samarbeid om innkjøp2. Det må være en felles avtale mellom butikkene om oppfyllelse av Nordisk Miljømerkings krav3. Det må være en felles registrering av data relevant for kriteriene.
Dagligvarer	Dagligvarer er i denne sammenheng definert som varer som er forventet å konsumeres eller brukes opp innen en begrenset tid. Mat, hygieneartikler, husholdningsartikler, husholdningspapir og rengjøringsmidler er eksempler på varer som regnes som dagligvarer.
Forbruksartikler	Forbruksartikler i denne sammenhengen definert som dagligvarer som ikke er mat og drikke. En liste over varer som regnes som forbruksartikler er oppgitt i Bilag 1.
Index for energieffektivitet	Index for energieffektivitet viser i denne sammenhengen til en verdi som forteller noe om hvor energieffektiv en butikk kan anses å være. Index-verdien regnes ut i Svanemerkets digitale søknadsverktøy. Bilag 3 gir en innføring i hvordan index-verdien beregnes.
Internettbutikk	En internettbutikk er en dagligvarebutikk som kunden kun kan besøke via en internettside.

Gruppe butikker	En gruppe butikker kan være et samarbeid av utvalgte butikker innad i en kjede, eller en sammenslutning av enkeltstående butikker med samme konsept/navn/brand i samme land. Gruppen skal forholde seg til kravene som stilles til butikkjeder. Gruppen har kun mulighet til å benytte gjennomsnittstall for de butikker som klarer kravene innad i gruppen. Hver og en butikk i gruppen kan markedsføre seg som en Svanemerket butikk, men gruppen kan ikke markedsføre seg som en Svanemerket kjede.
Lager	Et lager viser i denne sammenhengen til det lokalet der internettbutikken lagrer varene innen de plukkes.
Matsvinn	Matsvinn er her definert som mat som ikke selges i butikk grunnet feil oppbevaring, feil på emballasje, overskredet datostempling eller tilsvarende, og som derfor kastes, komposteres, går til dyrefôr, biogassproduksjon eller til energigjenvinning. Bein og avskjær og annet matavfall som ikke er eller har vært nyttbart som menneskeføde skal ikke inkluderes i målingene.
Miljømerkede forbruksartikler	Som miljømerkede forbruksartikler regnes i denne sammenheng forbruksartikler merket med Svanemerket, EU Ecolabel og Bra Miljöval.
Miljømerkede spesialprodukter	Som miljømerket regnes i denne sammenhengen spesialprodukter merket med Svanemerket, EU Ecolabel, Bra Miljöval. For klær, sko, frotté og sengetøy regnes i tillegg GOTS. For TV, PC, skjermer og skrivere regnes også Blaue Engel og TCO Development.
Plukking av varer	Plukking av varer viser i denne sammenhengen til når varer som er bestilt via en internettside plukkes etter kundens bestilling.
Restavfall	Med restavfall menes her avfall som ikke sorteres ut med tanke på materialgjenvinning og som går til forbrenning/deponi.
Spesialprodukter	Med spesialprodukter menes i denne sammenhengen produkter som ikke er mat/drikke eller forbruksartikler.
Økologisk mat og drikke	Med økologisk mat og drikke menes i denne sammenhengen produkter som er merket etter EUs forordninger EG 834/2007 og EG 203/2012, eksempelvis EU-merket for økologi, KRAV, Luomu, Debio, Ø-mærket og Tún-lífrænt.

Bilag 1 Liste over varer som regnes som forbruksartikler

I tabellen nedenfor defineres hva som regnes som forbruksartikler. Dersom en vare ikke er med på listen, skal den regnes som et spesialprodukt. Saksbehandler kan være behjelpelig med å avgjøre om en vare er forbruksartikkel eller ei ved behov.

Barn	Stelleprodukter: Hår, dusj, bad, hud, munn, olje
	Bleier
	Våtservietter, tørkeservietter, vaskeservietter
	Ammeinnlegg
	Skal ikke regnes som forbruksartikkel: Smokker, tåteflasker, barnebestikk og tallerkener, smekker
Papir	Husholdningspapir, toalett-papir, tørkepapir
	Lommetørklær
	Servietter
	Kopieringspapir
	Skriveblokker, kollegieblokker
	Aviser og magasiner
	Konvolutter
	Gratulasjonskort og gavepapir
	Kaffefilter og tefilter
	Skal ikke regnes som forbruksartikkel: Tegne- og malebøker, bøker og kvitteringsblokk
Kjemikalier	Tekstilvask: Vaskemiddel, skyllemiddel, flekkfjerner, blekemiddel
	Oppvask: Maskinoppvask, oppvaskmaskinrengjøring, håndoppvaskmiddel, glansmiddel
	Rengjøring: Allrengjøring, toalettrenngjøring, sanitærrengjøring, ovnrengjøring, komfyrrengjøring, stålull, pussemiddel, gulvrengjøring, gulvpleie, proppløser og luftfrisker
	Skal ikke regnes som forbruksartikkel: Biocider (eksempelvis myggmiddel)
Rengjøringsutstyr	Svamper, oppvaskkluter, oppvaskbørster, og kluter
	Mikrofiber: Kluter og mopper (inkl. tilbehør)
Hygiene	Intimhygiene: Bind, tamponger, truseinnlegg, inkontinensbind, prevensjon
	Hud og hår: Håndsåpe, sjampo, balsam, dusjsåpe, intimsåpe, badesalt, badeskum, hårkurer, hårstyling, hårfarge, hårtoning, permanent, hårvann, hårfjerning, ansiktsrens, krem, forpleie, solkrem
	Munnpleie: Tannkrem, tannbørste, munnskyll, tannpikere

	Bomull: Bomullspinner, bomull
	Våtservietter
	Deodorant
	Barbering: Skum, krem, etterbarberingsvann, barberhøvler, barberblad
	Kosmetikk
	Skal ikke regnes som forbruksartikkel: Sårpleie
Poser og kasser	Avfallsposer, søppelsekker
	For kunden å bære varer hjem i: Plastposer og pappkasser, handlenett
Engangsartikler	Borddekking: Glass, kopper, tallerkener, bestikk, papirduker
	Matlaging: Bakepapir, muffinsformer, matpapir, mellomleggpapir, plastfolie, aluminiumsfolie, fryseposer, brødposer
Levende lys	Antikklys, kubbelys, duftlys, gravlys, kakelys
Øvrig	Grillkull og grillbriketter
	Batterier: Engangsbatterier, oppladbare batterier, knappcellebatterier (inkl. de som selges med lader)
	Belysning: Sparepærer, LED, lysrør, halogen
	Grønt: Planter, blomster og blomsterjord

Bilag 2 Nordisk Miljømerkings retningslinjer for standard og sertifiseringssystem for fisk og skalldyr

Nordisk Miljømerking stiller krav på standarder for sertifisering av fisk og skalldyr. Kravene er listet i dette dokumentet og oppdateres kontinuerlig. Hver enkel standard og sertifiseringssystem granskes av Nordisk Miljømerking for å sikre at kravene oppfylles.

Generelle krav på standarder for bærekraftsmerking av fisk og skalldyr

Følgende krav gjelder for både villfanget fisk og oppdrettsfisk:

- Standarden skal følge alle relevante lover og avtaler og overensstemme med FAOs og FNs konvensjoner og retningslinjer:
 - 1982 UN Convention on the Law of the Sea
 - 1995 UN Fish Stocks Agreement
 - FAOs retningslinjer for miljømerking av villfanget fisk og fiskeprodukter
 - FAOs tekniske retningslinjer for sertifisering av akvakultur
 - FAOs code of conduct for ansvarsfullt fiske
- Standarden skal balansere økonomiske og økologiske interesser. Standarden skal være utviklet i en åpen prosess der økologiske, økonomiske og sosiale interessenter har vært invitert til å delta. Dette innebærer at det som et minimum skal være en offentlig høring under utviklingen av standarden.
- Standarden og dokumenter som er relatert til standarden skal være offentlig tilgjengelige.
- Standarden skal evalueres og revideres regelmessig slik at prosessen utvikles og miljøpåvirkningen minsker suksessivt.
- Nordisk Miljømerking legger særlig vekt på at standarden skal ha absolutte krav som beskytter mot illegalt fiske og mot utarming av det biologiske mangfoldet.

Krav på standard for villfanget fisk og skalldyr

- Standarden skal ha krav på at fiskebestanden ikke overfiskes, men bevares på et nivå som fremmer langsiktig optimal utnyttelse.
- Bedømmingen av status og trender for bestanden samt fiskets påvirkning på økosystemet skal baseres på adekvat og vitenskapelig relevant data og informasjon.
- Standarden skal ha krav på økosystemhensyn dvs. negative effekter av fisket skal evalueres.
- Standarden skal inneholde krav som har til hensikt å minimere bifangst/utkast. Dette kan eksempelvis oppfylles gjennom en risikovurdering.

Krav på fisk og skalldyr fra oppdrett

- Standarden skal ha krav om miljøaspekter som sikrer bærekraftig oppdrett - herunder krav på fôr-fiske.
- Standarden skal stille krav til dyrehelse og dyrevelferd
- Standarden skal stille krav på næringsmiddelsikkerhet

Krav på sertifiseringssystem og sertifiseringsorgan

- Sertifiseringssystemet skal være åpent, ha stor nasjonal eller internasjonal troverdighet og kunne verifisere at kravene i standarden er oppfylte.
- Sertifiseringsorganet skal være upartisk og troverdig, dvs. at sertifiseringen skal utføres av en akkreditert kompetent tredjepart.
- Sertifiseringssystemet skal være tilpasset for å verifisere at kravene i standarden er oppfylt. Metoden som benyttes i sertifiseringen skal være repeterbar og tilpasset fiskeri og oppdrett. Sertifiseringen skal skje i henhold til en spesifikk standard.
- Det skal utføres kontroll av fiskeriet/oppdretten før sertifikat utstedes.
- Det sertifiserte fiskeriet/oppdretten skal kontrolleres regelmessig.

Krav på CoC (Chain of Custody) sertifisering

Krav på CoC kan eventuelt stilles dersom det er behov for en komplettering til myndighetskravene:

- Produktene skal være sporbare gjennom hele foredlingskjeden og som et minstekrav merkes med fangstområde, handelsnavn (vitenskapelig navn) og produksjonsmetode (oppdrett eller villfangst), (ref.: forordning 104/2000/EG som gjelder kun ikke prosesserte produkter).
- Chain of Custody-sertifisering skal utføres av en akkreditert kompetent tredjepart på samme måte som sertifiseringen av fiskeriet.
- Systemet skal stille krav på CoC-kjeden med mål om å sikre sporbarhet, dokumentasjon og kontroll gjennom hele produksjonskjeden.

Dokumentasjon

- Kopi av standard.
- Kontaktinformasjon (navn, adresse og telefon) til organisasjonen som har utviklet standard og auditrapport.
- Referanser til personer som representerer parter og interessegrupper som er invitert til å delta i utviklingen av standarden.

Vær oppmerksom på at Nordisk Miljømerking kan kreve ytterligere dokumentasjon for å kunne vurdere om kravene til standard og sertifiseringssystem er oppfylt.

Bilag 3 Beskrivelse av Svanens energiverktøy og hvordan energiindex beregnes

For å kunne bedømme butikkens energieffektivitet, benytter Nordisk Miljømerking en beregningsmåte som forenklet kan beskrives på følgende måte: Ut ifra et sett med parametere som representerer butikkens forutsetninger beregnes en unik målverdi for butikken. Målverdien representerer hvor mye energi butikken optimalt sett burde ha brukt dersom energibesparelse hadde vært tenkt inn i alle deler av driften. Målverdien i kWh sammenliknes deretter med butikkens faktiske energiforbruk i kWh. Forholdet mellom målverdi og faktisk energiforbruk er butikkens energieffektivitet og angis i form av en energiindex. Nedenfor beskrives i litt mer detalj det Nordisk Miljømerking kaller Energiverktøyet.

Antagelser og parametere i beregningen av butikkens målverdi

For å beregne butikkens målverdi har vi gjort en rekke antagelser for driften av butikken. For det første antas det at de tekniske installasjonene er moderne, men dog ikke blant de aller beste. Deretter antas det dessuten at teknikken er velfungerende. Butikkens kjøle- og frysemøbler antas å være overdekket døgnet rundt.

For å regne frem butikkens målverdi tas det hensyn til følgende parametre:

- Butikkens areal inkludert kontor og lager: Arealet gjelder butikkens innvendige areal. Dersom lokalene leies, skal butikken oppgi det arealet som det betales leie for. Lager og omlastningsområder som ikke varmes opp eller kjøles ned, skal ikke regnes med i arealet.
Overflaten benyttes i beregningen av hvor mye energi det er antatt at butikken bør ha til belysning, drift av ventilasjon og oppvarming.
- Årsmiddeltemperatur i henhold til www.smhi.se, www.fmi.fi, www.met.no, www.dmi.dk
- Antall porsjoner mat som butikken produserer: Maten skal ha blitt preparert med varme, men kan selges avkjølt. Dersom mat selges i løsvekt, kan butikken regne ut antallet porsjoner ved å anta hvor mye en vanlig porsjon veier.
- Lengden i meter av kjøle- og frysedisker: Her skal både faste innstallasjoner og plug-in diskere regnes med. I Energiverktøyet skilles det mellom følgende typer kjøle- og frysemøbler:
 - Kjøledisk med høyde over 1,7 m (5/6 hyller)
 - Kjøledisk lavere enn 1,7 m (3 hyller)
 - Kjøledisker som primært betjenes av butikkens personale og 1-hylledisker
 - Kjølegondoler
 - Fryseskap høyere enn 1,7 m
 - Frysekombiskap (skap og gondol)
 - Frysgondoler
 - Øvrige: Angi kjøle- og frysemøbelets ISO 2 tall

- Antallet kjøle- og fryserom samt arealet av disse
- Størrelsen i kvadratmeter på døren til bakerovnene
- Størrelsen i kvadratmeter på kyllinggrillene

Årlig energiforbruk i butikken

Butikken skal oppgi hvor mye energi de har kjøpt og solgt. Det inkluderer:

- Mengden elektrisitet som kjøpes inn: Dette dokumenteres lettest med fakturakopi eller en skjermdump fra butikkens elleverandør. Av dokumentasjonen skal det fremgå at fakturaen inkluderer forbruket for de siste 12 månedene. Det skal også fremgå hvem som er leverandør av elektrisitet.
- Mengden fjernvarme som kjøpes inn: Dette dokumenteres lettest med fakturakopi eller en skjermdump fra butikkens elleverandør. Av dokumentasjonen skal det fremgå at fakturaen inkluderer forbruket for de siste 12 månedene. Det skal også fremgå hvem leverer fjernvarme.
- Øvrig energi som kjøpes inn: Dersom det benyttes andre former for energi, eksempelvis olje eller gass, skal denne også oppgis. Som for elektrisitet og fjernvarme dokumenteres dette lettes med fakturakopi eller eventuelt en avlesning av forbruket for en gitt måleperiode.
- Mengden energi som selges videre til en annen leietager: Dersom butikken skal kunne regne bort energi som selges, så må det finnes et måleapparat som viser hvor mye energi som er sendt videre til annen part.
- Energi som er produsert innenfor virksomheten uten å ha passert offentlig elektrisitetnettverk behøver ikke regnes inn. Eksempler på dette er energi fra solceller og solfangere.
- Butikken skal oppgi om de overnevnte energitallene inkluderer energi til drift av ventilasjon og til oppvarming. Dersom de ikke gjør det, vil det legges til sjablonverdier for dette til det oppgitte energiforbruket.

Enkeltstående butikker: Forholdet mellom målverdien og faktisk forbruk

Hvordan Energiverktøyet regner ut butikkens energieffektivitet utifra målverdien og butikkens oppgitte energiforbruk kan illustreres med følgende eksempel:

Butikkens energiforbruk er 150 000 kWh. Beregnet målverdi er 100 000 kWh.
Forholdet blir da $150\,000/100\,000 = 1,5$

Butikken i eksempelet over forbruker 50% mer energi enn det den i følge Energiverktøyet bør benytte. Den har derfor en energiindex på 1,5.

Butikkjede: Forholdet mellom målverdien og faktisk forbruk

Når en butikkjedes gjennomsnitt skal beregnes er det viktig at ikke en liten butikk med en veldig god energieffektivitet får for stort gjennomslag sammenliknet med større butikker med dårlig energieffektivitet. Energiverktøyet regner derfor ut kjedens gjennomsnitt utifra en vektning av de ulike butikkens målverdi. Vi kan illustrere det med følgende eksempel:

	Butikk 1	Butikk 2
Målverdi i kWh	1.000.000	1.100.000
Faktisk forbruk i kWh	1.500.000	1.600.000
Energiindex	1,50	1,45

Ved å vekte inn de enkelte butikkens målverdi i beregningen av kjedens gjennomsnitt, får kjeden følgende energiindex:

$$\frac{\sum \text{faktisk forbruk}}{\sum \text{målverdier}} = \frac{(1.500.000 + 1.600.000)}{(1.000.000 + 1.100.000)} = 1,48$$

Internettbutikker som består av flere enheter skal regne på samme måte som butikkjeder.

Bilag 4 Beregning av relativt energiforbruk

Finske butikker som kan bekrefte at både elektrisitet til ventilasjon og energi til oppvarming er inkludert i data for innkjøpt energi, kan dokumentere energikravene ved å beregne butikkens relative energiforbruk.

Det relative energiforbruket beregnes på følgende måte for den enkelte butikk:

$$\text{BREY} = E / (F * E_{\text{el}} + E_{\text{varme}}) * E,$$

E = butikkens innkjøpte energi i kWh/m²

E_{el} = butikkens innkjøpte el i kWh/m²

E_{varme} = butikkens innkjøpte varme i kWh/m²

Korrelationsfaktor $F = \text{AKF} / 40$ der $F_{\text{max}} = 1,25$ og $F_{\text{min}} = 0,75$

AKF = butikkens andel kjøle- og frysevarer i prosent av omsetningen av dagligvarer

Butikkjeders gjennomsnitt beregnes på følgende måte:

Kjeden Smak består av 5 butikker. Samtlige enheter oppfyller kravet om at samtlige enheter har et relativt energiforbruk (BREY) på mindre enn 25 % over den obligatoriske grenseverdien. I tabellen under vises den enkelte butikkens BREY-verdi og grenseverdi.

Butikk nr.	BREY	Grenseverdi
1	400	425
2	350	340
3	390	425
4	520	510
5	410	425

Grenseverdien kjeden må oppfylle er:

$$\text{Grenseverdi}_{\text{kjede}} = \sum \text{Grenseverdi} / 5 = 425$$

Kjedens gjennomsnittlige relative energiforbruk blir da:

$$\text{BREY}_{\text{kjede}} = \sum \text{BREY} / 5 = 414$$

Denne kjeden klarer det obligatoriske kravet.

Bilag 5 Omregning av restavfall fra volum til mengde

Butikker som kun får oppgitt sitt restavfall i volum fra sin avfallsentreprenør, kan benytte følgende beregningsformel for å regne om til mengde:

$$\text{Butikkens restavfall i kg} = \text{Volumet av restavfallet} * ((\text{estimert andel matavfall} * 380) + (\text{øvrig andel} * 120))$$

Til grunn for denne beregningen ligger Avfalls Sveriges rapport "Volymvikter för avfall" der følgende referanseverdier for vekt av avfall gis:

Matavfall: 380 kg/m³

Brennbart avfall: 120 kg/m³

Eksempelet under illustrerer hvordan beregningen skjer:

En butikk har et restavfall på 10 m³ pr. million omsatt krone. Av dette anslår butikken at halvparten er matavfall. Da blir beregningen som følger:

$$\text{Butikkens restavfall i kg} = 10 * ((0,5 * 380) + ((1 - 0,5) * 120)) = 2500 \text{ kg/omsatt million krone}$$